

LITERATURA

L'ACORDIÓ DE LES GOLFES

Novel·la per a joves

Text: Narcís Ramió

Il·lustració: Jaume Camps

Capítol 3

Músics de pagès

L'acordió d'en Joanet alegra la taverna cada tarda i cada vespre. La Irene resta satisfeta entre aquells homes, els quals acompanya tot marcant el ritme amb les mans seguint les tonades que l'instrumentista sap extreure de l'aparell musical. Un *pasodoble*, un tango, una *mazurca*, un vals, una sardana ben saltirona que fa puntejar els peus dels clients. S'acaba el temps de la melangia, aquella magror congènita que aclaparava els cinc vells que premien amb els seus dits els gruixuts vasos de vi negre... La televisió no està pas engegada, plora solitària, castigada en el seu racó. Un univers nou de joia i de música entremesclades envolta aquests rudes homes que, envoltats d'altres espectadors tafaners que abans no solien visitar la taverna de l'àvia de la Irene, s'hi han instal·lat delerosos per recordar velles tonades, melodies de joventut; aquells balls antics de festa major a Sant Miquel, a Santa Creu d'Horta, a Querós, a Susqueda...

Aquest dijous de juliol ja fa molta i molta estona que toquen i fan barrila, i en Joanet i en Barraca -el flabiolaire- estan esgotats. L'acordió i el flabiol, sense exagerar gaire, gairebé treuen fum. Si l'acordió d'en Joanet acompanya, és que el flabiol d'en Barraca -antic pastor-

executa la melodia solista; que en Joanet interpreta la melodia solista, en Barraca descansa i acompanya com a contrapunt certs passatges de la cançó. La gent s'estranya que, ambdós, sense haver estudiat mai un bri de solfa, siguin capaços de donar a les seves interpretacions una força i una bellesa tan notables. Com que ho fan d'allò més bé, el personal que els escolta no para de convidar-los a beure. Abans, quan han fet la mitja part, ho han aprofitat per a berenar pa amb tomàquet i peltruc negre. S'han acompanyat de dos porrons de vi negre de la bóta petita. Entre porronets i gots de vi extres, per la gola dels dos músics ha entrat més vi del que acostumen a suportar. La Irene els vigila.

A en Joanet Cominal i a en Barraca, els encanta la música, però -carat!- el vi els enlaira tant l'esperit que la nena pateix perquè avui no n'hagin fet un gra massa.

Una vegada sopats, la gresca continua. Ara interpreten una havanera popular, una que parla d'una tal Lola; la Irene creu que la tal Lola ha estat de sort perquè encara es recordin d'ella després de tant de temps.

El rellotge del menjador acaba de tocar les deu del vespre, quan a en Joanet no se li acut res més que recordar, en veu alta, coses de quan era jove. Després de treballar de barber al matí, i una vegada havia passat la tarda a l'hort, prenia l'acordió –un de gros i bonic que li robaren quan la maleïda guerra- es dirigia, travessant les muntanyes de Sant Benet o de Sant Gargori o Sant Miquel de les Formigues o Coll de Nafre..., cap els poblets o masies disperses de les Guilleries que celebraven una festa, i una vegada arribat allí, tocava fins a altres hores de la matinada. Quantes i quantes actuacions! Quantes nits de gresca! Quanta satisfacció no havia repartit entre la gent que vivia aïllada en llogarrets de mala mort! Per unes hores els boscatans oblidaven la seva ancestral solitud, la seva pobresa endèmica i l'acritud del caràcter que els donava el viure aclaparats pels alts cims muntanyencs. A vegades, fins i tot, la gresca continuava l'endemà. Aleshores el convidaven a passar la nit en una confortable cambra. Allí era ben tractat i ben alimentat. I és que ell era la peça bàsica, l'ànima de la festa: ell era el músic! Sense músic no hi havia música. Calia tractar-lo bé! Quins temps! –pensa. I els ulls se li endolceixen, amarats de llàgrimes... I ara, què sóc? -es pregunta. Un vell! –es respon. S'observa les mans, arrugades, que amb prou feines li responen per a estimular l'acordió nou.

La Irene està commoguda. Ai, la vellesa!

En Barraca –que en porta el vi més al cap que als peus– té una idea sobtada. Bé, així ho diu ell.

– Vatua l'olla! Justament avui és la Festa Major de Querós! Joanet, et faig una proposta que t'ha d'agradar...

-
- Veiam! – demana en Joanet, nas vermell, ulls vidriosos.
 - Encara hi som a temps! Si passem per Coll de Nafre a dalt del ruc, encara hi serem a temps d'anar a festa a Querós! -i en Barraca més content que un gínjol, ja se m'aixeca disposat ha anar a la quadra.
 - Quin daltabaix! Tota la concurrència s'esvalota. Quina pensada més ruca! Com voleu anar tots dos tan vells i dalt d'un ruc, ben fosc i per aquests boscos de Déu i arribar a Querós, a l'altra vall ? Si hi ha dues hores de ruc!

En Joanet Cominal, però, ja me'l segueix amb l'acordió penjat a l'espatlla .

- Som- hi! Que no se'n parli més! La nit és jove! – I el vell tot estintolant-se en els altres fa via cap el carrer rera en Barraca.
- Joanet! Barraca! -els criden– però si Querós ja no existeix! Ja no hi viu ningú! Fa més de vint anys que les aigües de Ter l'anegaren tot!

L'advertència no serveix de res. Els dos vells, ben emboirats, ni el més mínim cas. Ja els teniu muntats dalt d'un ruc. En Barraca conduint-lo amb les rendes i en Joanet rera seu ben agafat amb una mà i protegint l'acordió amb l'altra. I el ruc, pobret, bambolejant d'un costat a l'altra del camí. Apa, cap amunt!

La Irene pateix, però els companys, en Casina, en Mansilla, en Bacaina, se'n riuen: on dormiran la mona?

El ruc camina que caminaràs. Els estels brillen a més no poder, aprofitant unes clarianes obertes com esclatxes entre els rúfols núvols que atapeeixen per moments el firmament. Una vegada ruc i càrrega han arribat a dalt el Coll de Nafre, enfila el camí de castanyers i cap avall que fa baixada.

- Avui xalarem, Barraca! Quina alegria tindran els de Querós en veure'ns de nou! – comenta en Joanet
- Segur que no ens esperen a aquestes hores! -contesta en Barraca.

Un llamp acompanyat d'un tro esquerdat il·lumina per unes dècimes les arbredes que envolten Sant Benet.

- Joanet és que trona o és que els de Querós engeguen focs d'artifici i alguna traca? - pregunta en Barraca.
- No ho sé pas, noi! No hi entenc res d'aquestes coses –s'espolsa les puces en Joanet.

Vet aquí que, en aquestes, ruc i càrrega humana ja han arribat a ran de riu Ter, on hi ha l'ample embassament de Susqueda. En plena foscor, sense cap fanal que els doni llum, insegurs damunt el ruc, ambdós vells fiten l'horitzó. No veuen cap poble .

- Veiam si ens l'han canviat de lloc! -comenten emboirats.
- No veus alguna cosa aquí al davant, no notes una mena de música, com si unes llumetes es commoguessin prop nostre...

Miren fixament damunt les aigües del Ter, obren uns ulls...

- No sents quina música que ve del fons? No ho sents, Joanet? Allí baix hi ha festa grossa! -assenyala en Barraca engrescat.

Resten enlluernats davant els reflexos que les aigües fan i desfan... La lluna acaba de ser engolida pel darrer núvol negre i amenaçador que acaba d'arribar.

Sobtadament, en Joanet i en Barraca, es troben encerclats dins una gran sardana formada per homes, dones, nens i nenes que giravolten i giravolten entorn seu. Comença la festa. En Joanet pren l'acordió, s'asseu i enceta un vals, en Barraca es posa el flabiol els llavis i vinga bufera... Una repicada de campanes eixorda les orelles dels dos músics, el vell campanar agraeix la visita. El poble llueix una gran festa, com mai havien vist... La gatzara es generalitza, fins i tot, els més vells del poble giravolten seguint el ritme del vals de les ones, i els dos instrumentistes, enderiats, retornen a la seva joventesa.

La Irene, quieta al peu del llit gros, observa preocupada els dos vells que sota quatre flassades coven la calapàndria... Estan instal·lats en l'antic llit de matrimoni d'en Joanet. En Barraca, que habitualment dorm a casa seva, avui, l'han situat al costat del seu company d'aventura. Així el doctor Cendra, d'un tret ha matat dues perdius- és un dir...

- Ai! Ai!, que malament que em trobo... Tan bé com ens ho passaven a la festa!
- Ai, si, no m'ho recordis, Barraca!

Ha estat ben entrada la matinada, a punt d'alba, quan intranquils per la tardança dels dos beguts, uns veïns -amb un tot terreny- s'han arribat, sota l'espeternegament d'una tempesta d'estiu, fins a la mateixa vora del riu. Allí, arrecerats sota el voladís d'una penya, mullats i enfredorits a causa de la pluja, els dos vells roncaven la pitima... Sort que els han trobat aviat. Altrament, ben segur que haurien agafat una pulmonia doble.

La Irene els administra les medecines i els escolta com expliquen, amb pèls i senyals, la magnífica vetllada que visqueren a la Festa Major de Querós...

La nena els fa que sí amb lleus moviments del seu caparró.

PRODIEMUS